

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.10.19>**Максим Калатур,**

докт. юрид. наук,

головний науковий співробітник

Науково-дослідного інституту публічного права

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ Й НАГЛЯДУ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СЛІДЧИХ ОРГАНІВ

У статті з'ясовано, що найбільш поширеними методами відомчого адміністративного контролю є такі: контроль за виконанням вимог нормативних та облікових документів; проведення перевірок і надання практичної допомоги слідчим; проведення оперативних нарад та заслуховування стану розслідування і розшукової роботи; ведення обліків та наглядових проваджень у конкретних провадженнях чи за окремими напрямками слідчої роботи; підготовка вказівок і рекомендацій за результатами роботи; перевірка законності та обґрунтованості прийняття рішень у кримінальних провадженнях; контроль результатів роботи оперативних та інших підрозділів, працівники яких виконують доручення слідчих. Наголошено, що невід'ємним видом контролю сьогодні є громадський контроль, що передбачає участь громадян України у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, членами яких вони є, через депутатів місцевих рад, особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до державних органів у порядку, встановленому Конституцією України, Законом України «Про громадські об'єднання» та іншими законами України. При цьому сфера громадського контролю може бути обмежена виключно Законом України «Про державну таємницю». Визначено, що відомчий контроль має організаційні аспекти, які засновані на нормах положень про проходження служби, статутів, відомчих наказів, інструкцій і настанов, актів внутрішнього розпорядку, вимоги яких хоча й опосередковано, але безспірно впливають на кримінальну процесуальну діяльність уповноважених суб'єктів. Підкреслено особливу значущість координуючої ролі прокурора в питаннях забезпечення законності й ефективності досудового провадження у тому числі засобами прокурорського нагляду. Порівняно з прокурорським надглядом відомчий контроль за характером впливу на стан досудового розслідування є динамічнішим (швидким і дієвим). Прокурор у таких можливостях об'єктивно обмежений (віддалений від слідчого, і не тільки через відомчі «бар'єри»), вступає в процес здебільшого вже під час перевірок та в разі надходження скарг на дії слідчого, під час розгляду наданих на погодження матеріалів, а також у разі зупинення або закінчення провадження.

Ключові слова: адміністративний контроль, громадський контроль, відомчий контроль, прокурорський надгляд.

Постановка проблеми. У будь-якій правовій державі законність є невід'ємним принципом, на базі якого формуються всі правовідносини в країні. В Україні принцип законності проголошено на конституційному та законодавчому рівнях, тому обов'язковість його дотримання не викликає сумнівів. Незважаючи на це, поширеними і доволі численними є випадки недодержання законності в різних сферах правовідносин. Особливо гостро це питання постає в розрізі діяльності слідчих підрозділів правоохоронних органів України в процесі кримінального провадження, зокрема досудового розслідування. Адже недотримання законності суб'єктами кримінального провадження призводить до порушення прав і свобод людини та громадянина, втрати ними довіри не лише до правоохоронних органів, а й влади в цілому, корупції та хабарництва тощо. У зв'язку

з цим особливого значення набуває адміністративно-правовий контроль та надгляд за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України.

Стан дослідження. Загалом контроль і надгляд як спосіб забезпечення законності досліджувала низка вітчизняних та зарубіжних науковців: О. Ф. Андрійко, Г. В. Атаманчук, О. М. Бандурка, В. М. Гарашук, І. Б. Коліушко, Б. В. Коробейніков, О. Р. Михайленко, В. В. Пахомов, М. А. Погорецький, О. Ф. Скакун, М. М. Тищенко, М. К. Якимчук тощо. Зокрема, у сфері досудового розслідування питання контролю і нагляду порушували Д. М. Халушенко, О. О. Цимбалістенко, О. І. Чіпець, Д. О. Шингарьов, І. І. Шульган, М. В. Юрчишин, О. Г. Яновська тощо.

Проте, незважаючи на значний науковий доробок із зазначеного питання, проблема удосконалення адміністративно-право-

вого контролю та нагляду за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України не втрачає своєї актуальності, підвищується нагальність її вирішення в процесі реформування органів досудового розслідування та прокуратури в Україні. Указане, у свою чергу, зумовлює необхідність подальших теоретичних досліджень у цій сфері.

Мета статті – з'ясувати особливості та методи здійснення контролю і нагляду за діяльністю слідчих органів при реалізації правоохоронної функції держави, розмежувати поняття «контроль» і «нагляд», встановивши їх спільні та відмінні ознаки.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, законність позиціонується як одна із загальних засад кримінального провадження, яким повинні відповідати його зміст та форма. Детальніше дана засада тлумачиться в ст. 9 «Законність» КПК України. Так, зазначається, що під час кримінального провадження суд, слідчий суддя, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, інші службові особи органів державної влади зобов'язані неухильно додержуватися вимог Конституції України, цього Кодексу, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства. При цьому закони та інші нормативно-правові акти України, положення яких стосуються кримінального провадження, повинні відповідати КПК України. Водночас кримінальне процесуальне законодавство України має застосовуватися з урахуванням практики Європейського суду з прав людини [1].

Крім того, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень [1].

Питанню законності присвячена й окрема ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію», де встановлюється, що поліція (у тому числі її слідчі підрозділи) діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. Зокрема, поліцейському заборонено виконувати злочинні чи

явно незаконні розпорядження та накази. Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України [2].

Законність і дисципліна в державному управлінні забезпечується за допомогою трьох основних способів, а саме контролю, нагляду й через звернення громадян [3].

У загальному значенні контроль – це перевірка, облік діяльності кого-, чого-небудь, нагляд за кимось, чимось [4, с. 274]. Тобто загалом поняття контролю і нагляду є тісно пов'язаними, проте не тотожними. Контроль полягає у встановленні фактичної відповідності діяльності об'єкта контролю вимогам чинного законодавства, спостереженні та перевірці її правомірності та можливому втручанні в оперативно-господарську діяльність з метою усунення недоліків і за необхідності притягнення до відповідальності. Натомість нагляд передбачає попередження, спостереження та виявлення правопорушень у діяльності організаційно не підпорядкованого об'єкта контролю.

Контроль слід відрізнити від близького до нього виду державної діяльності – нагляду, хоча у них є деякі однакові риси, їх поєднує мета – забезпечення законності і дисципліни в державному управлінні, форми здійснення роботи – перевірки, витребування звітів, пояснень та ін., обов'язковість вказівок. Але контроль на відміну від нагляду проводиться повсякденно і безперервно широким колом органів. Нагляд же здійснює єдиний державний орган – прокуратура. (Санітарний, пожежний нагляд та деякі інші види діяльності неточно називаються наглядом. Насправді ж це контроль). Різна у них і нормативна база. Головне ж, чим відрізняється контроль від нагляду, – це те, що контролюючий орган має право втручатися в оперативну діяльність підконтрольного об'єкта (іноді підміняючи собою керівний орган цього об'єкта) і самостійно притягувати правопорушників до юридичної відповідальності, тоді як прокуратура позбавлена таких можливостей.

Прокуратура, здійснюючи нагляд, тільки ставить питання про усунення виявлених нею порушень законодавства. Прокурор приносить протест, вносить припис або подання про усунення порушень закону або вносить постанову про дисциплінарне провадження, провадження в справі про адміністративне правопорушення або про порушення кримінальної справи стосовно винних осіб, але самостійно ніяких конкретних дій з лікві-

дації (припинення) протиправної ситуації не здійснює. Конкретні дії щодо наведення порядку здійснюють компетентні посадові особи – сама особа, винна у вчиненні правопорушення, або вища посадова особа, яка має право втручатися в оперативну діяльність підконтрольного їй об'єкта.

Слід зазначити, що наведені риси, притаманні контролюючим органам і прокуратурі, не завжди представлені у повному обсязі. Чинне законодавство знає випадки, коли контролюючі органи мають наглядові повноваження, а у діяльності прокуратури виявляються елементи контролю. Наприклад, органи внутрішніх справ, здійснюючи адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, не можуть самостійно притягати до відповідальності особу, яка порушує правила адміністративного нагляду (притягає суд (суддя)). До речі, в ст. 1 Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» законодавець, всупереч назві цього нормативного акта, визначає адміністративний нагляд як систему тимчасових заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами внутрішніх справ. Це говорить про те, що законодавець нечітко проводить відмінність між цими двома видами діяльності державних органів [5].

Вивчаючи дану проблематику, Д. Хмелевський наголошує, що нагляд за дотриманням законності органами досудового слідства є похідним напрямом від кримінально-процесуальної функції прокурора. Слідчий здійснює єдину з прокурором функцію, але його діяльність є підготовчою щодо прокурорської діяльності. За результатами проведеного слідчим досудового розслідування прокурор здійснює державне обвинувачення в суді. Тому прокурор зацікавлений, щоб органи досудового слідства у своїй діяльності виконували завдання кримінального провадження, щоб досудове розслідування проводилося якісно. У зв'язку з цим прокурор на досудовому слідстві здійснює нагляд за додержанням законів та процесуальне керівництво органами досудового слідства. На думку автора, прокурорський нагляд набуває особливого значення, адже він слугує для того, щоб безпідставно не обмежувалися права, свободи, гарантії та законні інтереси громадян, які були залучені в стадії вирішення питання щодо порушення кримінальної справи та досудового розслідування [6, с. 112–113].

У свою чергу Р. Г. Колесник підкреслює, що прокурорський нагляд у досудовому розслідуванні – це особливий вид кримінальної процесуальної діяльності спеціалізованого державного органу конституційного рівня – прокуратури, яка через свого посадовця – прокурора – від імені держави здійснює постійний безперервний відкритий нагляд за додержанням законів як органами, які безпосередньо розслідують кримінальні правопорушення, так і усіма іншими учасниками досудової стадії кримінального провадження [7, с. 70].

Під наглядом за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України пропонуємо розуміти один зі способів забезпечення законності в діяльності слідчих підрозділів, функцію органів прокуратури і, відповідно, комплекс здійснюваних нею повноважень, дій і заходів зі спостереження, виявлення та запобігання випадкам недодержання законодавства під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Розглянемо питання контролю та нагляду за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України більш детально.

По-перше, відзначимо, що предметом контролю є:

1) дотримання вимог Конституції і законів України, недопущення їх використання для узурпації влади, порушення прав і свобод людини і громадянина;

2) зміст і стан реалізації стратегій, доктрин, концепцій, державних програм та планів;

3) стан правопорядку в органах, їх укомплектованість, оснащеність, забезпеченість необхідними запасами матеріальних засобів та готовність до виконання завдань за призначенням у мирний час та в особливий період;

4) ефективність використання ресурсів, зокрема бюджетних коштів [8].

По-друге, законодавець окремо звертає увагу на судовий контроль, який полягає в тому, що рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, посадових і службових осіб можуть бути оскаржені в суді, і, відповідно, контроль за виконанням судових рішень здійснюють суди.

Також невід'ємним видом контролю сьогодні є громадський контроль, що передбачає участь громадян України у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, членами яких вони є, через депутатів місцевих рад, особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав

людини або до державних органів у порядку, встановленому Конституцією України, Законом України «Про громадські об'єднання» та іншими законами України. При цьому сфера громадського контролю може бути обмежена виключно Законом України «Про державну таємницю» [8].

Відомчий контроль має організаційні аспекти, які засновані на нормах положень про проходження служби, статутів, відомчих наказів, інструкцій і настанов, актів внутрішнього розпорядку, вимоги яких хоча й опосередковано, але безспірно впливають на кримінальну процесуальну діяльність уповноважених суб'єктів.

На матеріалах правозастосовної практики підтверджено, що відповідно до повноважень (адміністративних або процесуальних) керівники слідчих підрозділів здебільшого використовують у своїй діяльності засоби організаційного характеру. Відповідно й відомчий контроль розподіляється на два види: процесуальний та організаційний (або адміністративний).

Практика роботи слідчих підрозділів свідчить, що найбільш поширеними методами відомчого адміністративного контролю є такі: контроль за виконанням вимог нормативних та облікових документів; проведення перевірок і надання практичної допомоги слідчим; проведення оперативних нарад та заслуховування стану розслідування і розшукової роботи; ведення обліків та наглядових проваджень у конкретних провадженнях чи за окремими напрямками слідчої роботи; підготовка вказівок і рекомендацій за результатами роботи; перевірка законності та обґрунтованості прийняття рішень у кримінальних провадженнях; контроль результатів роботи оперативних та інших підрозділів, працівники яких виконують доручення слідчих.

З метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів поліції звіт про діяльність поліції. Щорічний звіт повинен містити аналіз ситуації зі злочинністю в країні чи регіоні відповідно, інформацію про заходи, які вживалися поліцією, та результати цих заходів, а також інформацію про виконання пріоритетних завдань, поставлених перед поліцією та територіальними органами поліції відповідними поліцейськими комісіями [2].

Також громадський контроль виявляється в тому, що поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення

ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Контроль за діяльністю поліції може здійснюватися й у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших нормативно-правових актів України [2].

У свою чергу, контроль за діяльністю Національного антикорупційного бюро України здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належить боротьба з корупцією і організованою злочинністю, в порядку, визначеному Конституцією України та законами України. Директор Національного бюро інформує Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України з основних питань діяльності Національного бюро та його підрозділів про виконання покладених завдань, додержання законодавства, прав і свобод осіб, і щороку подає письмовий звіт про діяльність Національного бюро протягом попередніх шести місяців [9].

Аналогічно здійснюється і контроль за діяльністю Державного бюро розслідувань (далі – ДБР). Директор Державного бюро розслідувань також інформує Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України з основних питань діяльності Державного бюро розслідувань та його підрозділів, про виконання покладених на них завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини і громадянина і щороку подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України письмовий звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за попередній рік [10].

Доцільно підкреслити, що з метою запобігання правопорушенням і їх виявлення у діяльності працівників Державного бюро розслідувань у його складі діють підрозділи внутрішнього контролю, що підпорядковуються безпосередньо Директору Державного бюро розслідувань.

Щодо нагляду за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України зауважимо, що, згідно зі ст. 131-1 Конституції України, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку, а також організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження визнано однією з основних функцій прокуратури [11]. Аналогічно й у ст. 2 Закону України «Про прокуратуру» нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову

діяльність, дізнання, досудове слідство, віднесено до функцій прокуратури. Крім того, у Генеральній прокуратурі України утворюється (на правах самостійного структурного підрозділу) Спеціалізована антикорупційна прокуратура, на яку покладається в тому числі функції здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України [12].

Окремо ст. 25 Закону регламентує нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. Так, прокурор здійснює нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінальним процесуальним кодексом України. Письмові вказівки прокурора органам, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, надані в межах повноважень, є обов'язковими для цих органів і підлягають негайному виконанню. Видання прокурором розпоряджень поза межами його повноважень тягне за собою відповідальність, передбачену законом [12].

Також передбачено, що Генеральний прокурор, керівники регіональних та місцевих прокуратур, їх перші заступники та заступники відповідно до розподілу обов'язків, здійснюючи нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, координують діяльність правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності. Координаційні повноваження прокурори здійснюють шляхом проведення спільних нарад, створення міжвідомчих робочих груп, а також проведення узгоджених заходів, здійснення аналітичної діяльності. Порядок організації роботи з координації діяльності правоохоронних органів, взаємодії органів прокуратури із суб'єктами протидії злочинності визначається положенням, що затверджується спільним наказом Генерального прокурора, керівників інших правоохоронних органів і підлягає реєстрації у Міністерстві юстиції України [12].

Варто зауважити, що, згідно зі ст. 36 КПК України, прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений:

1) починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених цим Кодексом;

2) мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування;

3) доручати органу досудового розслідування проведення досудового розслідування;

4) доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення чи брати участь у них, а в необхідних випадках – особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному цим Кодексом;

5) скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих;

6) ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав, передбачених цим Кодексом, для його відводу, або у випадку неефективного досудового розслідування та ін. [1].

Як свідчить наведене, питання нагляду і контролю за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України урегульовано нормами КПК України, законів України та інших нормативно-правових актів у цій сфері. Але, незважаючи на це, має місце значна кількість випадків порушення процесуальних прав, недодержання вимог законодавства.

У зв'язку з цим С. Слинко підкреслює, що інститут перевірки заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення через еволюцію та неодноразові реформування нині потребує якісно нового порядку законодавчої регламентації обліку звернень громадян та прийнятих за ними рішень, посиленого відомчого та судового контролю, а також прокурорського нагляду за дотриманням прав заявників і потерпілих на початковому етапі досудового провадження, під час розгляду клопотань і скарг учасників процесу [13]. Причому в деяких випадках органи прокуратури після отримання скарг на таку бездіяльність органів поліції не лише не використовують повноваження, передбачені КПК України, а й безпідставно надсилають такі скарги до Уповноваженого для проведення перевірок на предмет порушення вимог Закону України «Про звернення громадян». Тому звертається особлива увага на недопустимість підміни положень, які визначають порядок реагування державних органів на одержання інформації про вчинені кримінальні правопорушення, нормами Закону України «Про звернення громадян».

Висновки.

Таким чином, підсумовуючи вищевказане, пропонуємо заходи з удосконалення адміністративно-правового контролю та нагляду за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України, а саме: внести зміни до п. 1 ст. 3 КПК України «Визначення основних термінів Кодексу», в якому закріпити офіційне трактування понять «контроль» і «нагляд». Зокрема, під наглядом за додержанням законності слідчими підрозділами правоохоронних органів України запропоновано розуміти один зі способів забезпечення законності в діяльності слідчих підрозділів, функцію органів прокуратури і, відповідно, комплекс здійснюваних нею повноважень, дій і заходів із спостереження, виявлення та попередження випадків недодержання законодавства під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс : прийнятий 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
3. Адміністративне право України : підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, О. В. Дьяченко та ін. ; за ред. Ю. П. Битяка. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 544 с.
4. Словник української мови : в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда ; АН УРСР; Ін-т мовознавства. Київ: Наукова думка, 1973. Т. 4. I – М. 840 с.
5. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гарашук та ін.; за ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2000. 520 с.
6. Хмелевський Д. Підвищення ефективності прокурорського нагляду за дотриманням законів органами досудового розслідування. *Юридична Україна*. 2013. № 6. С. 110–114.
7. Колесник Г. Р. Прокурорський нагляд у досудовому розслідуванні за КПК України 2012 року: функціональна характеристика, повноваження, форми реалізації. *Форум права*. 2016. № 5. С. 68–72.
8. Про національну безпеку України : Закон України 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.
10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 лист. 2015 р. № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 6. Ст. 55.
11. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
12. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12.
13. Слинько С. Порядок розгляду в органах внутрішніх справ заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення. *Судебно-юридическа газета*. 2014. 15 февраля. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/60562-poryadok-rozglyady-v-organah-vnytshnih-sprav-zayav-povdomlen-pro-kriminalnopravoporushennya> (дата звернення: 12.09.2020).

Maksym Kalatur. Special aspects of conducting control and supervision over the activities of investigative bodies

The article shows that the most common methods of departmental administrative control are the following: control over compliance with the requirements of regulatory and accounting documents; conducting inspections and providing practical assistance to investigators; conducting prompt meetings and hearings on the state of investigation and investigative work; keeping records and supervisory proceedings in specific proceedings or in particular areas of investigative work; preparation of instructions and recommendations on the results of work; verification of lawfulness and validity of decision making in criminal proceedings; control of results of work of operational and other divisions which employees carry out investigators' instructions. It is emphasized that public control is an integral form of control today, which envisages participation of citizens of Ukraine in the exercise of civil control through public associations of which they are members, through deputies of local councils, personally through an appeal to the Ombudsman or to state bodies in accordance with the procedure established by the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On Public Associations" and other laws of Ukraine. However, the sphere of public control can be limited only by the Law of Ukraine "On State Secrets". It is determined that departmental control has organizational aspects, which are based on the rules of service, statutes, departmental orders, instructions and instructions, internal acts, whose requirements, although indirectly, but have an undeniable influence on the criminal proceedings of authorized entities. The importance of coordinating the role of the prosecutor in matters of ensuring the legality and effectiveness of pre-trial proceedings, including the means of prosecutorial oversight, is emphasized. Compared to prosecutorial oversight, departmental control over the nature of the impact on pre-trial investigations is more dynamic (rapid and effective). The prosecutor in such possibilities is objectively limited (distant

from the investigator, and not only through departmental “barriers”), enters the process mostly during the inspections and in case of complaints about the actions of the investigator, during the consideration of submitted materials for approval, and also during the suspension or termination of proceedings.

Key words: administrative control, public control, departmental control, prosecutorial supervision.

